

Técnicas

Comentario dun plano urbano

As grandes cidades españolas presentan planos complexos, que adoitan estruturarse en tres áreas: a zona antiga, o ensanche e a periferia.

1. A ZONA ANTIGA

a) Localización e situación.

- Determinar a localización e relacionala coas funcións que orixinaron a cidade.
- Determinar a situación da cidade en relación co seu contorno e relacionala coas funcións desempeñadas respecto a el.

b) Análise do plano.

- Observar se a zona antiga está ou estivo rodeada dunha muralla e nese caso:
 - Explicar a función da muralla: defensiva, fiscal (asegurar cobramento de impostos), sanitaria (illar a cidade en caso de epidemia).
 - Indicar se a muralla se conserva ou se foi derrubada polo posterior crecemento urbano e o seu lugar ocupado por unha vía de circunvalación.
- Determinar o tipo de plano (irregular, en cuadrícula ou radiocéntrico) e as súas características.
- Observar se se aprecian modificacións posteriores no plano. Por exemplo, apertura de prazas grandes e regulares, vías anchas, novos barrios, etc.

c) Análise da trama.

- Indicar o tipo de trama (habitualmente compacta ou pechada) e as súas causas (crecemento urbano intramuros, desamortización do século XIX).

d) Análise da edificación.

- Esta non pode apreciarse directamente no plano, pero pode supoñerse: na zona antiga localízanse os principais monumentos históricos e o casarío experimentou verticalización, deterioración, renovación e rehabilitación.

e) Análise dos usos do solo.

- Indicar os usos do solo tradicionais (residenciais, artesanais e comerciais), a súa progresiva terciarización e a actual recuperación da multifuncionalidade.

f) Problemas actuais que afectan á zona antiga e posibles solucións.

- Deterioración física de rúas e casas, deterioración social, excesiva terciarización, degradación ambiental.
- Políticas actuais de rehabilitación física, social, funcional e ambiental.

2. O ENSANCHE, OS BARRIOS OBREIROS E OS BARRIOS XARDÍN DA ÉPOCA INDUSTRIAL

a) Causas da ampliación urbana a partir da segunda metade do século XIX:

- Crecemento natural da poboación.
- Capitalidade provincial.
- Industrialización.

b) Diferentes áreas da cidade industrial, indicando para cada unha: finalidade, plano, trama, edificación e usos do solo pasados e actuais.

- Ensanche burgués.
- Barrios obreiro-industriais.
- Barrios xardín.

c) Problemas actuais e posibles solucións.

- Envellecemento de inmobles do ensanche burgués (modernización).
- Deterioración e falta de servizos en barrios obreiros (dotación de servizos e remodelación dos sectores máis valorados).
- Disfuncionalidade, obsolescencia e deterioración das antigas áreas industriais (baleirado ou renovación para novos usos terciarios ou residenciais).

3. A PERIFERIA

a) Causas do crecemento da periferia urbana: incremento da poboación, industrialización e migracións campo-cidade, tendencia á residencia suburbana e á descentralización económica.

b) Diferenciación de áreas na periferia.

- Áreas residenciais: tipos de áreas residenciais. Para cada área: causas de creación, plano e trama.
- Áreas de actividade económica: áreas industriais e áreas de equipamento.

c) Problemas actuais e posibles solucións.

- Das áreas residenciais: chabolismo (erradicación, vivendas sociais); barrios de promoción oficial e privada (deterioración física e falta de servizos; rehabilitación e dotación).
- Das áreas de actividade: deterioración (rehabilitación, reutilización) ou mala dotación de servizos (dotación).
- Da cidade difusa: aposta polo crecemento compacto, a reciclaxe urbana e o control urbanístico.